

Eminentissimi Ac Reverendissimi Domini, D. Joannis Baptistæ, Cardinalis De Luca, Theatrum Veritatis Et Justitiæ, Sive Decisivi Discursus

Ad Veritatem Editi In Forensibus Controversiis, Canonicis & Civilibus, in quibus in Urbe Advocatus, pro una partium scripsit, vel Consultus respondit ; Cum Indicibus Argumentorum, Causarum ac Rerum luculentissimis. Opus Tam Judicibus, Quam Causarum Patronis, atque omnibus in utroque Foro ...

Tractatus Primi Pars I. de Usuris, & interesse, Pars II. de Cambiis, Pars III. de Censibus, Pars IV. de Societatibus Officiorum

Luca, Giovanni Battista de

Coloniae Agrippinae, 1691

Disc. XVI. Fulginaten. Pecuniaria. De eadem materia discursus præcedentis, An scilicet & quando debeantur, seu in conventionem deduci possint fructus, vel accessiones pro pretio mercium, vel tabernæ ...

[urn:nbn:de:hbz:466:1-74112](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-74112)

opportunity, ut advertitur in hujus causa decisionibus coram Celfo, cum aliis in d. Savonen. & in specie legatorum infra in *Alaricana legati disc.* 29. Inanes autem hujusmodi inspectiones remanent in illis regionibus, in quibus ista requisita tanquam notoria habentur pro probatis; unde propterea data mora regulari, vel irregulari, illico intrat cursus interesse, quia tunc istud indefinitè currit & decernitur, ut in locis proximè allegatis habetur, ac etiam *sub titulo de feud. disc.* 108.

Demum quoad tertium punctum, seu inspectionem; an scilicet non subsistat uno vel altero ex prædictis fundamentis, adesse alter titulus d. accessionum justificativus; Ultima decisio 4. Junii, 1663. coram Taja, discurret, ita sub hujusmodi conventionem contineri illum contractum trinum, de quo habetur particulariter actum in *Firmana disc.* 1. hoc eod. tit. societatis scilicet, & duplicis assicurationis sortis & lucrorum; Sed pariter istud motivum mihi videbatur periculosum; Tum quia non data explicita conventionem sub hac specie contrahendi, satis difficile est in foro externo id subintelligere, cum aliis numquam daretur casus usuræ, atque omnes contractus usurarii cum hoc subterfugio salvari possent; Tum etiam, quia non videtur ad præxim deducibile, ut pecunia tantum lucrum verisimiliter dare possit, quod summa excedens quinque pro centenario creditoris favore convenita, dici valeat congrua recompensa utriusque assicurationis, ac periculi, quod debitor in se suscipit, dum in foro utriusque non inveniretur tertius negotiator, qui faceret hanc assicurationem, ut advertitur in d. *Firmana disc.* 1.

Tutius verò ac solidius motivum pro hujusmodi accessionibus sustinendis mihi videbatur illud resultans ab interesse, ad quod tutor, vel alter legalis administrator tenetur erga pupillum, seu eum, cujus bona administrantur, ob non investitam pecuniam in tutas occasiones fructiferas, puta in bona stabilia, census, vel loca montium, ex latè deductis per *Sperell. dec.* 90. *Leotard. de usur. qu.* 18. num. 36. ubi ceteri, *Rot. in Rom. pecun.* 28. Januarii, 1636. *Panzirolo, & de patre legitimo administratore filia habetur in dicta Rom. pecuniaria* 15. Junii 1665. *Albergato*; Cum enim isti essent patrum, ac successivè legales tutores, & curatores istorum nepotum ex fratre prædefuncto, prudenter ac laudabiliter has partes impleverunt, retinendo istas penes se ob minorem ætatem, imprudentis ac dissipationibus subiectam, malè autem ac dolosè gessissent illas retinere otiosas, atque sub promissione fructuum, quos adolescentes à spontè dantibus receperunt in alimenta, & sustentationem erogatos, ut ita paulatim ipsa fors principalis præter voluntatem domini consumpra remaneret, dum easdem pecunias investiendo in bona stabilia, census, vel loca montium, idem fructus obtineri potuisset. Potissimè, quia non erat quæstio de assequendo hoc interesse à dictis patribus invitis, sed de ab eisdem spontè solutis, & nunquam contrarium animum declarantibus, unde propterea fuit potius recognitio veritatis & bonæ fidei, quòd ita scilicet dicti patrum se agnovissent de jure obligatos ad hoc interesse, ratione illorum fructuum, qui aliàs percipi poterant à dictarum pecuniarum investimento, quod eis incumbere videbatur, atque ista videbatur via magis tuta, & plana absque necessitate assumendi tot subtiles, ac dubias inspectiones.

Et quidem, ut aliàs hoc eodem titulo advertitur, ista usurarum materia videtur potius facti quam juris, non uniformem generalem determi-

nationem recipiens, sed juxta singulorum casuum particulares circumstantias, inspecta qualitate personarum, ac aliis circumstantiis, ex quibus desumatur, an concurrant præcipua usuræ requisita, consistentia in depravata intentione scenerandi ex parte creditoris, & in suffocatione ex parte debitoris, non quòd simplicitas, vel bona fides mutantis salvet usuram, ubi illa reverà adest, quoniam receptum est id non suffragari, sed ad regulandam naturam actus, sive interpretandum, quid partes facere voluerint.

Non datur enim usura sine mutuo vero vel interpretativo, ut plenè habetur in *Romana locationis coram Verospio, decis.* 63. num. 13. post colluctationes *Bondeni*, ac in aliis hoc eodem titulo frequenter, & est principium absolutum, & ac ulterius cum mutuo, vel expressè, vel implicite ac præsuppositivè concurrere debent dicta alia usuræ requisita consistentia, copulative vel saltem alternative in depravata intentione mutuantis, & in suffocatione mutuatarii, quæ omnia in præsentì deficere videbantur, dum in origine nullum aderat mutuum, nullaque suffocatio ex parte debitorum, qui spontè creditoribus adhuc pupillis, vel minoribus non requirentibus istum contractum fecerant, absque eo, quòd in ipsis creditoribus excogitabilis esset aliqua depravata intentio scenerandi; Unde propterea omnibus facti circumstantiis insimul ponderatis, præsens casus habere videbatur de indubitabili, potissimè quia ipsi principales debitores conscii veritatis, nunquam in vita conquesti fuerunt, neque declararunt animum in materia usuraria præsumptum, quòd potius coacti quam volentes usuras solverint, suffocationem timentes, *juxta firmata decis.* 69. num. 14. *& seq. par. 9. recent. cum aliis in d. Savonen. disc.* 12.

Illa etiam considerabili circumstantia accedente, quod, ut in factò justificabatur, ipsi patrum & debitores, hoc medio tempore, quo hujusmodi pecunias in manibus habuerunt, ex illorum trafficis & negotiationibus notabile lucrum fecerant, eorumque patrimonium magnum incrementum receperat; Licet enim in materia usuraria non spectetur utilitas debitoris, sed attendatur interesse creditoris, *ut sup. disc.* 12. Attamen id satis conferre videtur ad effectum probandi, quòd gesta per debitores solvendo dictas accessiones fuerint citra suffocationem pro recognitione veritatis & bonæ fidei, ut supra, atque hæc mihi videbatur veritas.

*****

FULGINATEN. PECUNIARIA,

PRO

CAROLO CAMILLO ET SOCIIS,

CVM

DETIO RONCALLO, EJUSQUE FILIIS.

*Causa decisus per Rotam pro Roncallo,
& pendet.*

De eadem materia Discursus præcedentis, An scilicet, & quando debeantur, seu in conventionem deduci possint fructus, vel accessiones pro pretio mercium, vel tabernæ, ad terminos *texti. in l. curabit, C. de action. empti.*

S U M M A R I U M.

- 1 *Facti serie.*
- 2 *Ex pretio taberna, seu fundachi debentur fructus recompenfativi ex l. curabit, tanquam de pradio fructifero, remiffivè.*
- 3 *Secu dilatione conventionali pendente non data eorum conventione.*
- 4 *Si non adest conventio expreffa, fufficit quod aliunde constet de voluntate, quod isti fructus debeantur.*
- 5 *Pretium rei fructifera si convertatur in aliam speciem debiti, vel contractus, non est amplius fructiferum ex l. curabit, sed ex alio contractu cuius remiffia concurrere debent.*
- 6 *Declaratur conclusio, de qua num. 2. quando procedat.*
- 7 *Quid ubi mutuum pecuniarum, seu venditio mercium haberes correffivitate cum venditione rei fructifera.*
- 8 *De contractu trino remiffivè.*
- 9 *Mutuator citra usuram convenire potest de accessione ratione interesse lucri amiffi ex investimento pecunie aliter faciendo.*
- 10 *De circumstantiis salvantibus accessiones ab usura.*
- 11 *An quando emptor teneatur ad fructus recompenfativos pretii non solus si res vendita non produxit fructus.*

D I S C. XVI.

DECIUS Roncallus possidens in Civitate Fulginaten. tabernam, seu fundacum mercium, quem Carolus Camillus & socii exercebant tanquam ejus ministri, prævia narrativa donationis per ipsum factæ Petro ejus filio infanti, aliisque masculis natis ejus scut. 30. m. ad effectum investiendi in tot mercibus, vendidit per publicum instrumentum præfatis sociis dictum fundacum, seu tabernam pro pretio scutorum 18000. circiter, solvendum sub expreffa dilatione biennii absque aliqua fructuum, vel accessionum solutione; Eademque die, coram eisdem notario & testibus, per apocam privatam, promisit eisdem emptoribus dare ad cambium in termino 18. mensium scuta 12. m. ad effectum ut constitueretur negotium scut. 30. m. Cumque infra annum præfatam summam dedisset, partim in pecunia, & partim in mercibus, ad aliam diversam conventionem devenitum est, per quam dicti socii se constituentibus debitores dictæ summæ scut. 30. m. promiserunt illam solvere infra annos 29. ac interim fructus ad rationem scutor. quinque pro centenario, cum distinctione eorum cursus, ex tunc scilicet pro rata 12. m. pro reliquis autem 18. m. in fine biennii, juxta formam primi instrumenti; Præterea autem præfato Decio ad breve tempus præfatorum debitorum deteriora rationem, eisque juratis suspectis, illatisque molestiis in persona, & fundaco, concorditer recessum est à contractu, omnesque merces, alique fundaci effectus restituti fuerunt, remanente solum inter partes discordia super quibusdam summis residuilibus, pro quibus introducta causa coram A. C. atque ab isto relaxato mandato pro quibusdam partitis, commissa per Signaturam justitiæ causa appellationis in Rota coram Cerro cum clausula translativa si quid exequendum, assumptaque disputatione super consueto dubio ab ipso rescripto resoluta, An mandatum A. C. esset exequendum, sub die

28. Novembris 1667. relictis in suspenso tribus partitis, responsum fuit pro nunc exequendum esse pro scut. 667. Adversus quam decisionem, reassumpta per utramque partem respectivè disputatione, in bina propositione dilata fuit resolutio, quæ pendet.

In hujusmodi autem disputationibus super partitis hinc inde controversis, cum plures ex istis confisterent in nudo facto, in quo juxta Romanæ Curie stylum, nullæ sunt Advocatorum partes, sed totum incumbit causæ Patronis, idcirco de illis ego non egi; Quatenus verò pertinet ad ea quæ sunt juris, res erant inspectiones; Primò, super usuris, seu accessionibus partitæ scut. 18. m. pro pretio fundachi juxta primam venditionem, an scilicet deberentur durante biennali conventa dilacione; Secundò, super fructibus alterius partitæ scut. 12. m. quæ juxta dictam conventionem tradita fuerunt in pecunia & mercibus usque quo contractus duravit; Et tertio super usuris, seu accessionibus pro utraque partita, seu earum residuo in sorte post dictum contractum dissolutorum, ac negotium restitutum, undè funda cum stetit clausum.

Quoad primum scribens pro debitoribus dicebam, clarè fundatam esse eorum intentionem super hujusmodi fructuum indebito, stante expreffa dilacione per biennium, in cujus casu, ubi etiam aliud dictum non esset, nulli fructus deberentur, quamvis ageretur de pretio rei fructifera; pro quo sine dubio debiti essent fructus recompenfativi ex æquitate text. in l. curabit C. de action. empti, (& quorum bonorum jure egomet scribens pro debitoribus admittebam, hujusmodi tabernam regulandam esse juxta deducta in Viterbien. discurs. præced.) quoniam dilatio dicitur pars pretii, & consequenter, ubi ea concessa, non est expresse conventum de fructibus interim decurrendis, receptum est eos non deberi, quoniam censetur ab initio istud emptoris commodum & respectivè incommodum venditoris cum ipso majori pretio compensatum esse, ut per Gabr. conf. 52. num. 5. lib. 1. adden. ad Gregor. decis. 204. num. 32. Leotar. de usur. quæst. 27. numer. 31. & seq. apud quos concordantes; Multò magis ac extra omnem ambiguitatem dum in ipso venditionis instrumento id specificatum fuit, quod scilicet interim nulli deberentur fructus.

His tamen non obstantibus, Rota fuit in contraria sententia, ex eo quod ex partitis librorum ipsorummet emptorum, aliisque probationibus, vel adminiculis, sufficienter constare videretur, quod ad quandam exuberantem cautelam ita in instrumento specificatum esset, re vera tamen de eisdem fructibus interim solvendis ad dictam rationem quinque pro centenario conventum esset, undè cum rejectis aliquorum præsertim Morali-um dubitationibus, in foro omninò receptum ac absolutum sit, etiam in casu expresse dilacionis conventionalis de hujusmodi fructibus posse conveniri, ex iis quæ in tot aliis causis hoc eodem titulo habentur, idcirco dictum fuit non curandum esse de cortice & figura verborum, dum constat de substantia veritatis, ut in decisione defuper edita.

In repositione autem causæ adversus decisionem, non impugnabam veritatem hujus assumpti in abstracto, dicebam tamen in concreto resolutionem non subsistere ex duplici motivo, uno ordinis, & altero justitiæ; Ordinis etenim, quoniam in rota strictè disputabatur de executione mandati, quod in processu executivo in vim obligationis cameralis creditor obtinuerat ad normam

nam instrumenti dictam obligationem contineris; Unde cum in dicto instrumento dicti fructus essent expressè remissi, idcirco in sublimitate mandati erat omnino plana, quamvis attenta iustitia idem fructus in vim præfatarum aliarum probationum deberentur, cum istarum vigore in iudicio ordinario peti debuerint; Atque inspecta etiam sola veritate, motivum erat solidum, sed quia concernebat solum ordinem, seu exceptionem dilatoriam, hinc propterea pro meo stylo & genio, parum seu lentè in eo insitebam.

Et quoad iustitiam, cum in eisdem libris, ex quibus actor, asserens amississe apocam, dictam probationem deducebat, insinuaretur dictos fructus solvendos esse pro cambiis, ita limitatis; Dicebam, quòd nisi creditor doceret de spaciis, seu iustificatione cambiorum realium, ad formam *Constitutionis* n° 8. *Pii V.* nihil prætendi poterat, quamvis ageretur de pretio rei fructiferæ, pro quo aliis debiti essent fructus recompenlativi, ad normam *d. text. in l. curabit*, quia si pretium transfunditur in diversum contractum, puta cambii, vel census, ratione implicitæ solutionis sub tali novatione subintellectæ, extincta dicitur prima causa debendi, solumque attenditur altera, qua non justificata cum suis requisitis, nullæ accessiones debentur, ut per *Syr. d. conf. 269. num. 18. Soccin. conf. 139. circa fin. lib. 2. Ciriac. contr. 252. num. 52. Testaii alleg. 16. num. 36. Loosar. de usur. d. qu. 27. nu. fin.*

Verùm quamvis dicta conclusio pariter abstractè esset vera, adhuc difficultas erat in applicatione, ob defectum verificationis dictæ formalis novationis, seu transfusionis in diversam causam contractus, cum id solum deduceretur ex illo verbo *pro cambiis*, quod est æquivocum, quoniam inter negotiantes huiusmodi fructus, seu accessiones sub hoc vocabulo quandoque explicari solent, etiam extra verum contractum cambii, unde propterea, nisi per debitores benè doceretur de dicta novatione, seu formali transfusione, inspecta veritate, credebam istam partitam deberi, quòdque solum gravamen consisteret in ordine iudicii, & in incompetencia processus executivi.

Quoverò ad alteram partitam fructuum pro reliquis scut. 12. m. datis in scutor. & mercibus ad complementum capitalis scutor. 30. m. Dicebam huiusmodi conventionem nullo pacto sustineri posse, cum istud creditum importet clarum, ac expressum mutuum pecuniarium, pro quo absolutum est, non dato titulo justificativo interesse luci cessantis, vel damni emergentis, nullas accessiones citra usuram posse in conventionem deduci, cum in hac partita non caderet ratio, quæ ob auiamentum, sive quòd in contractum locationis & conductionis deduci possit, militat in taberna, seu mercimonio, quòd consideretur tanquam universitas, juxta distinctionem, de qua in *Viterbien. disc. præced.* ac in decisionibus in ea causa editis *coram Celfo, inter suas decis. 277. & 291.* non impugnatis in aliis sublequentibus *coram Albergato & Verospio.*

Et quamvis in huius causa *decis. 8. fin.* pro fundamento dictorum fructuum ponderetur motivum corresponsivitatæ, quòd scilicet conventio mutui dict. scut. 12. m. licet per scripturam separatam, nihilominus sequata sit contextualiter eadem die, coram eisdem Notario & testibus, & cum intentione constituendi unum capitale, seu negotium scut. 30. m. cuius pars integralis esset etiam ista summa; Atque quoad corresponsivitatæ ego crederem, quòd decisio benè diceret, Attamen fallacia consistere vi-

debat in applicatione, seu in consequentia exinde deducta; Stant enim benè simul, partes habuisse hoc in animo agendi utrumque contractum, emptionis scilicet & fundationis fundachi pro pretio scut. 18. m. & mutui scut. 12. m. pro constituendo negotio scut. 30. m. ita ut unus sine altero gestus non esset; Non inde tamen resultare videtur, ut pecunia data sub nomine & contractu mutui, transmutari possit in pretium rei fructiferæ venditæ, dum iste contractus ex defectu subjecti, seu requisitorum substantialium non est verificabilis; dando in hoc practicum exemplum.

Si enim quis emere velit fundum, seu prædium intentione tamen illud meliorandi, seu animalibus aliisque industriis instruendi, unde propterea cupit obtinere à venditore aliquam summam pecuniariam, ad effectum id adimplendi, atque ita constituendi dictum prædium majoris valoris, majorisque fructus, utique istud mutuum erit corresponsivum ad emptionem & venditionem, non inde tamen resultabit, quòd dicatur pretium fundi fructiferi, neque circa hoc in decisione, vel per scribentes in contrarium adducebatur auctoritas, vel ratio, quæ captivaret intellectum; nam etiam in casu *d. Viterbien. disc. præced.* ac in decisionibus in ea editis, præsertim *coram Celfo* agebatur de majori corresponsivitate, quinimò de unicitate contractus, continentis bona fructifera & infructifera, & tamen dicitur fructus, seu accessiones percipi solum posse pro rata fructiferorum, non autem aliorum sterilium, quamvis esset unicus actus, multò magis in præsentia; Credebant aliqui ex *D. D.* idem quòd motivatum fuit in *Viterbien. transactionis 4. Julii 1663. coram Taja, de qua d. disc. præced.* quòd scilicet respectu istius ratæ non intrarent termini *text. in l. curabit*, sed illi contractus trini, seu termini *text. in cap. per vestras, de donat. inter vir. & uxor.* sed in contrarium ego ponderabam eadem, quæ habentur *d. disc. præced. & in Firmana disc. 1.* Non obstante, quòd ex huiusmodi pecuniis & mercibus negotium impingantibus ipsi mutuatarii lucrum, ac utilitatem reportarent, ex recepto principio, de quo locis citatis, quòd scilicet in materia usuraria non spectatur, quid interfit mutuatarii, sed solum interesse mutuantis, vel e contra; & sic non videbatur adesse probabile motivum, cui dicta resolutio quoad istas accessiones inniteretur.

Adhuc tamen reflectendo ad veritatem, difficultatem mihi inferebat illa circumstantia in decisione, ac per scribentes in contrarium non ponderata, quòd hæc summa ex donatione facta per patrem filiis infantibus destinata esset ad perficiendum, seu constituendum dictum capitale scut. 30. m. fructiferum, unde dici posset pecunia destinata in emptionem, seu investmentum, verisimiliter producturum hunc fructum, utpotè moderatum & respondentem fructibus, qui ex stabilibus, vel censibus, aut locis montium verisimiliter obtineri potuissent; Et consequenter, quòd licet inter mutuantem & mutuatarium conveniri potuerit de illo interesse, quòd mutuator ita patitur in amissione illius utilitatis, quam aliàs ex investmento pecuniæ reportaturus fuisset, negligendo aliud investmentum in gratiam mutuatarii, quia debet quidem mutuum esse gratuitum, atque officii causa præstari, sed non convenit esse damnosum, ut aliis relatis habetur apud *Loosar. de usur. qu. 72. num. 4. & 8. cum seqq. & sæpè alibi hoc vis.*

Potissimè, quia contractus gerebatur ex parte creditoris, non per ipsum, sed per ipsius infantis legiti-

legitimum administratorem, atque in debitoribus sui mutuataris non cadebat ratio indigentiae & suffocationis, dum id voluntarie fiebat ad industriam, ac longè majorem utilitatem ab eis verisimiliter speratam; unde propterea, licet singulae juris conclusiones singulariter consideratae, juxta opiniones, quas tenet Curia, rigorosè assisterent debitoribus, attamen inspecta tota facti serie, ac massa, omnibusque insimul consideratis, stante praesertim moderatione dictarum accessionum, ut supra, quaedam non scripta aequitas ad favorem creditoris contrarium suadere videbatur, quae tamen de stricto jure non procedit, dum pupilli & minores in hoc non sunt privilegiati, & aliud est agere in damnum ipsius administratoris, de quo in *d. Viterbien.* aliud verò cum tertio.

De tertio puncto cuius scilicet dictorum fructuum seu accessionum pro dictis partitis, vel earum altera, post securam restitutionem fundachi & mercium, istaque lite pendente, non agitur in decisione, sed deductum fuit in posterioribus disputationibus occasione illius revisionis, seu reservationum; In hoc autem scribentes pro creditore dicebant, quòd licet fundacus fuerit clausus & dissolutus, unde propterea nullos fructus produxerit, nihilominus cum id provenerit factò & culpa ipsius debitoris, ob cuius defectum non percipiuntur illi fructus, quos aliàs ipsa res vendita de sui natura produxisset, tunc haberi debeant pro perceptis in odium non percipientis, *Cagnol. in eadem l. curabit, num. 35. Soccin. Nata, Lupus, Surd. & ceteri apud Leotar. quest. 27. num. 44. & supponitur decis. 564. num. 1. par. 1. recent.* ubi de cessatione vel diminutione fructuum aliàs quam ex factò & culpa emptoris, & cum eodem sensu processum fuit in *Baren. Censu, coram Verospio & Bourlemont. ut infra disc. sequenti.* cum aliis plenè collectis in hac materia per *Sperell. decis. 118.* super denegando vel diminuendo cursu huiusmodi fructuum recompensativorum ob rei sterilitatem; Omnes enim procedunt eum praesupposito, quòd res vendita ex aliquo accidentali & casu sterilis vel minus fructifera facta sit. Et cum eodem sensu procedunt omnes in proposito contractus census, quoties fundus censitus reddatur sterilis, vel minus fructifer & capax. Atque revera est principium certum, scripto ac naturali juri innixum; Si enim fundus ex sui natura sit aptus fructus producere, possessor autem negligit illum colere, aliisque necessaria gerere pro eorumdem fructuum productione, & perceptione: sive domum locari solutam negligat locare, seu reficere, ac habitabilem reddere, tunc absque dubio id cedere non debet in damnum venditoris & creditoris pretii respectivè; Ideoque non negabam conclusionem, sed benè impugnabam applicationem ad factum, dum fundachi clausura non pervenerat ex electione ac factò merè voluntario, & de directo culposo debitorum, ita ut dici posset, quòd esset culpa ordinata ad casum, de quo etiam culposus de jure tenetur, sed potiùs id provenerat ex factò ipsius creditoris, qui concepta suspitione de debitoribus, eorumque deterioratione, eos jurando suspectos, posuit in fuga, & causavit fundachi clausuram; Unde quando etiam suspicio habuisset probabile fundamentum, ponderabam id suffragari posse ad effectum excludendi ipsius creditoris dolum seu culpam, ita ut dici non posset culposus, & consequenter aliàs erga debitores obligatus ad damna & interesse, sed non per hoc è converso sequitur, quòd ipsi debitores dici possent positivè culposi, ita ut intraret dicta conclusio, quam, refle-

ctendo ad solam veritatem, credebam ex facti circumstantiis incongruè applicari ad casum, Ideoque pro hoc tempore, videbatur improbabilem esse huiusmodi fructuum seu accessionum praesentionem.

BAREN. CENSUS

PRO

MARINO DE CORDE,

CUM

JACOBO SALUTIO.

Casus variè decisus per Rotam, ut infra.

De eadem materia fructuum recompensativorum pro pretio rei vendita, ad terminos *text. in l. curabit, C. de action. empti.* Et quatenus illi sint regulariter debiti, quia de pretio rei fructiferae exigantur, attamen ad majorem taxam seu rationem, quam ipsius rei fructus importent, An & quando intret repetitio in fortem, eaque extincta etiam repetitio indebitè solvi, Et de differentia imputationis & repetitionis indebiti, & an in hoc bona fides creditoris, seu justa credulitas excuset? Et quid si pro pretio constituitur census, sed nulliter, an debeantur fructus tamquam damna & interesse, & ad quam rationem.

S U M M A R I U M

- 1 *Facti series.*
- 2 *Ubi creatur census ex pretio rei fructifera, non servata forma Bullae Pii, debentur tamen fructus ad ratam fructuum ipsius rei venditae.*
- 3 *Quando denegetur sanatio census, etiamsi constet de vero credito.*
- 4 *Quòd in Regno Neapolitano servari debeat forma Bullae Pii V.*
- 5 *Distinguuntur puncti seu capita quaestionis.*
- 6 *Damna & interesse in censu nulliter creato sunt ad eandem rationem fructuum, qui conventi erant.*
- 7 *De differentia inter fructus census, & damna, & interesse, quamvis ad eandem rationem, & de effectibus exinde resultantibus.*
- 8 *Quando imponitur census super re aliena vel incapaci debentur fructus ad eandem rationem tanquam damna & interesse.*
- 9 *Idem ubi census est invalidus ob inhabilitatem persona impostoris.*
- 10 *Quid ubi nullitas provenit ex defectu forma.*
- 11 *Declarantur conclusiones, de quibus num. 8. & 9.*
- 12 *Licitum est ab initio pro quocumque credito pecuniario pacisci de interesse, etiam illud taxando ad certam summam.*
- 13 *Pro pretio rei venditae possunt conveniri fructus vel redditus etiam ad majorem rationem quam ipsa rei fructus.*
- 14 *Declaratur conclusio, de qua num. 12.*
- 15 *Declaratur conclusio, de qua num. 13.*
- 16 *Ubi pretium rei fructiferae convertitur in alium contractum, si fructus requisita non concurrunt pro cursu fructuum, nulli debentur.*